

# ASPECTE DE VALORIFICARE A TEHNICII DECORATIVE „LASETA ROMÂNESCĂ” ÎN DESIGN VESTIMENTAR

TOCARCIUC Alina, BULAT Nina  
Universitatea Tehnică a Moldovei

**Abstract:** *Una din laturile de dezvoltare a designului vestimentar actual, determinată de interesul sporit pentru valorile tradiționale, este valorificarea tradițiilor textile în contextul conceptelor stilistice actuale. Lucrarea elucidează aspectele teoretice de implementare în colecția vestimentară a decorului executat în tehnica “lasetă românească” valorificând modalitățile originale vechi de creare a structurilor ajurate cu un caracter inedit. Abordarea modernă a decorului este un punct forte pentru colecția de modele, precum aceasta este interpretat inovativ*

**Cuvinte cheie:** *valorificare, tradiții textile, design, decor, laceta românească.*

## 1. INTRODUCERE

Poporul nostru de-a lungul timpului a avut o mulțime de meșteșuguri frumoase, care rămân pe vecie în istorie. Aceste meșteșuguri sunt din cele mai alese și au un conținut amplu, atât din punct de vedere estetic cât și spiritual. Creațiile textile tradiționale mereu rămân a fi enigmatice și fermecător de frumoase, dar atunci când sunt lucrate manual, cu iscusință și dragoste, devin o dovadă incontestabilă a talentului și spiritului creativ al predecesorilor.

În tehnicile decorative poporul român s-a exprimat pe plan artistic într-un chip superior, așa cum nu s-a întâmplat în celelalte activități ale sale, unde claritatea și simplitatea au fost baza tuturor meșteșugurilor. Dimensiunea artistică a vieții este aici deplin trăită, în special pentru săteni, care cunosc specificul multor meșteșuguri și care păstrează fiecare tehnică frumoasă a strămoșilor noștri. În unele sate arta este o expresie a comunității de viață și totodată, s-a putea spune, o năzuință a ei.

*Laseta românească* este o tehnică de creare a structurii ajurate (dantelă) și realizarea ei necesită mult timp și sârguință. Dantela dată este una volumetrică, se lucrează într-o singură piesă, nu conține noduri, iar fiecare capăt de fir este ascuns cu grijă, astfel încât dantela obținută să posede aspect atât pe față, cât și pe vers.

Etimologic termenul *laseta* are origini din engleză cu aceeași semnificație *lace* – dantelă.

*Lasetele românești*, de obicei, sunt inspirate din natură, cum ar fi motivele fitomorfe (flori, plante, copaci, fructe, etc) și, mai puțin zoomorfe (animale, păsări, fluturi, pești, scoici, melci). Rareori se întâlnesc modele de caracter religios care conțin reprezentări de înger, cruci sau stele. Modelele de dantelă creată au fost utilizate la decorarea textilelor ambientale și pentru ornarea vestimentației de sărbătoare.



Figura 1: Exemple de modele realizare în tehnica - *lasea românească*

## 2. ORIGINEA ȘI ARII DE RĂSPÂNDIRE A LASETEI ROMÂNEȘTI

Originea dantelei, ca și a multor alte textile, este învăluită de un mister încrețit de legende care încearcă să explice sursele acestui meșteșug. Una dintre cele mai cunoscute legende ne vorbește despre o femeie din Veneția care aștepta soțul - marinar zile lungi. Marinarul i-a lăsat un coral ca amintire, iar femeia, privind continuu la coral, a încercat să imite ornamentele variate ale coralului cu ajutorul acului și firelor de ață.

Din aspect științific originile dantelei reprezintă o evoluție a broderiei.

Până în secolul XV-lea dantelele n-au fost bine definite, precum tehnica decorativă cea mai răspândită a fost broderia, care a evoluat continuu, sub formele cele mai complexe și variate, ca să ajungă să fie decupată de pe suport textil până la mici detalii. Inspirația "broderiei transparente", aduce noua concepție a punctelor de broderie deja fără suport de pânză, care dau naștere dantelei cu acul. Astfel, broderia reprezintă tehnica decorativă originală a dantelei.

Există numeroase tipuri de dantelă, grupate după modul de executare:

- dantela cu acul;
- dantela tăiată;
- dantelă cu ciocănele (pe mosoare, bile);
- dantele cu panglică;
- dantelă din noduri sau cu suveica (macramé);
- dantelă croșetată;
- dantelă împletită.

*Lasea românească* cunoscută este o combinație rafinată de două tipuri de dantelă: dantelă lucrată cu acul (*lasea*) și dantelă croșetată, lucrată cu croșeta (*ig-llă*), iar principiul de creare a motivelor, totuși se referă la dantela cu acul.

Acest tip de dantelă a fost creată în secolul XVIII, în Europa Centrală, inspirată din dantela *reticello*, specifică perioadei Renașterii italiene. Istoria asociază revoluția franceză de la sfârșitul secolului al XVIII-lea (când multe familii de nobili francezi au fost nevoite să plece în exil) cu introducerea tehnicilor de bază ale lucrului dantelei date în ținuturile unde s-au stabilit cei plecați în exil.

În Belgia, Irlanda, Anglia, lucrul dantelei a devenit extrem de popular în epoca victoriană. Ceva mai târziu, dantela croșetată sau parțial croșetată (țiretul) s-a răspândit, de asemenea, în Germania, Danemarca, Iugoslavia și România.

Odată implementată în uz, fiecare țară a creat propriile modele și propriile tehnici, iar unele metode de umplere diferă de la o țară la alta. Poporul român a inventat o largă varietate de modele pentru partea croșetată a dantelei și o altă gamă de modele pentru umplerea cu acul a dantelei. Aceste combinații oferă specificul dantelei românești, o tradiție rafinată care arată imaginația și creativitatea poporului român.

### 3. PARTICULARITĂȚILE DE IMPLEMENTARE A LASETEI ROMÂNEȘTI ÎN COLECȚIA DE MODELE VESTIMENTARE

Crația artistică, inclusiv și colecțiile de design vestimentar, posedă o influență asupra privitorului, sugerând un anumit mesaj prin forma și conținut ei. Comunicarea ideilor, a mesajului colecției este asigurată datorită operării coerente a elementelor limbajului plastic al acesteia în contextul sistemului artistic creat. Astfel, din aspectul artistic, obiectivul activității de creare a colecției de modele este bazat pe integrarea plasticii materialelor în raport cu formele modelelor vestimentare, accentuate prin elementele decorative de structuri ajurată.

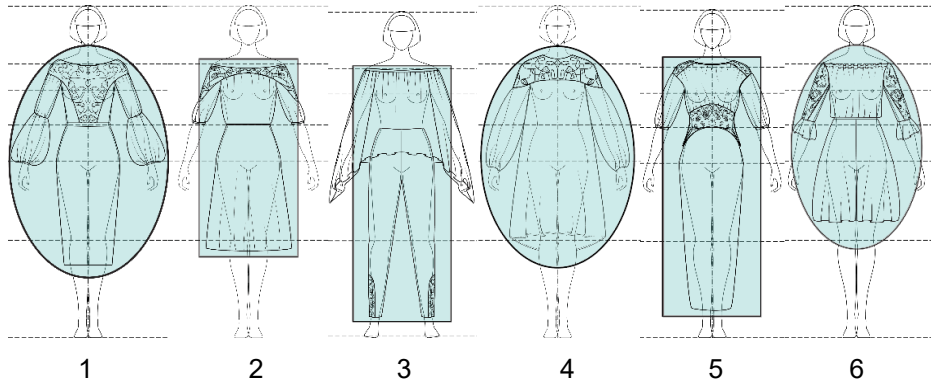
Actualitatea proiectului dat este determinată de interesul sporit pentru valorile tradiționale și relevă motivația de a atribui vestimentației uzuale un caracter de lux, ceea ce în ultimul timp începe să revină în trend. Proiectul este axat pe acumulările experiențelor în domeniul ingineresc, în vederea prevalării artistice, dar nu în ultimul rând și a celei de realizare constructivă și tehnologică a modelelor vestimentare din colecție.

Analiza aspectelor specifice stilistice permite atribuirea imaginii create într-o categorie de expresii adecvate și corespunzătoare ale stilului romantic: materiale fluide, siluete evazate, soluționarea cromatică pastelată, accentul pe detaliile ajurate.

Din punct de vedere compozițional, colecția este echilibrată proporțional, ca formă, siluetă și gamă cromatică.

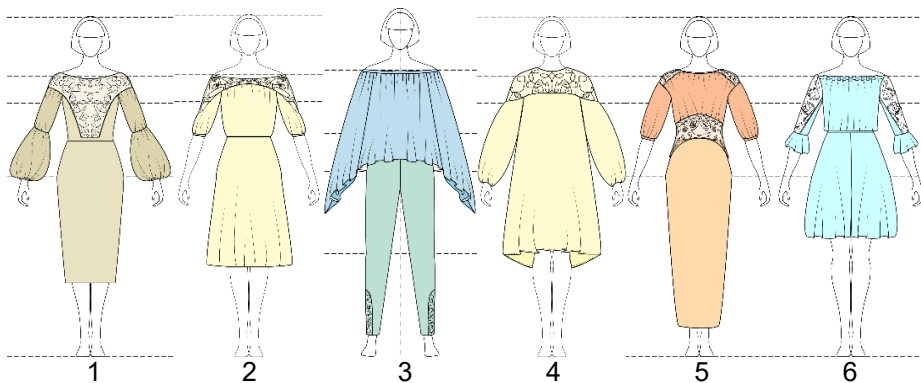
În colecție toate formele sunt construite ca un tot unitar, unde fiecare parte a modelelor se află într-un raport direct cu celelalte părți bazate pe forme de oval și dreptunghi (Figura 2). *Forma* predominantă este ovalul, ceea ce oferă imaginii colecției stabilitate, echilibru, iar apariția formelor dreptunghiulare diversifică caracterul plastic și proporțiile formelor.

*Culoarea* alături de formă sunt categorii fundamentale pentru orice obiect de artă. Soluționarea cromatică a colecției de modele comportă caracter apropiat, determinat de îmbinarea culorilor pastelate: bej în tonuri diferite, albastru deschis, cu tentă de turcoaz și piersic pastelat. Modelul numărul 1 este de culoare bej-gri (Figura 3), în combinație cu laseta, care la fel este de aceeași culoare. Modelele cu numărul 2 și 4 sunt de culoare bej-gălbui, inclusiv și laseta. Modelul numărul 5 este de culoarea piersic pastelat, aceasta culoare este unică în colecție. Modelele 3 și 6 sunt de culoare albastru deschis, diferența fiind nuanța diferită, astfel încât modelul numărul 3 este albastru deschis (azuriu) iar modelul numărul 6 fiind de un turcoaz deschis.



**Figura 2:** Analiza formelor colecției de modele elaborate

În colecție armonia este legată de efectul determinat de îmbinarea a 2 sau mai multe culori, acestea fiind pastelate și este definită de unitatea și echilibrul cromatic ce sunt obținute pe baza legăturilor dintre materiale și raportul decorului care este în aceleași tonalitate cu materialele de bază. Astfel o serie de culori alcătuiesc o armonie echilibrată pentru că cantitatea în care se află culorile respective, cu luminozitatea, tonalitatea și saturația acestora permit obținerea efectelor dorite pentru o colecție reușită.



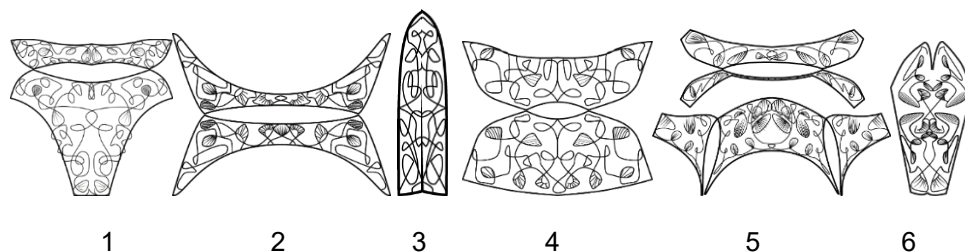
**Figura 3:** Colecția de modele realizată (aspectul din față)

*Accentul* este principiul care este căpătat cu ajutorul decorului ajurat din colecție, acesta oferă senzația de dominare.

*Simetria* colecției este atinsă atât prin simetria formei, cât și prin simetria elementelor vestimentare. Compoziția decorului, la fel este soluționată simetric determinând raporturi proporționale armonioase și echilibrate. Datorită acestui fapt se atinge caracterul *static* al colecției, însă există și o germinare a *dinamicii* exprimată prin caracterul plastic cald al liniilor decorului (lasetei).

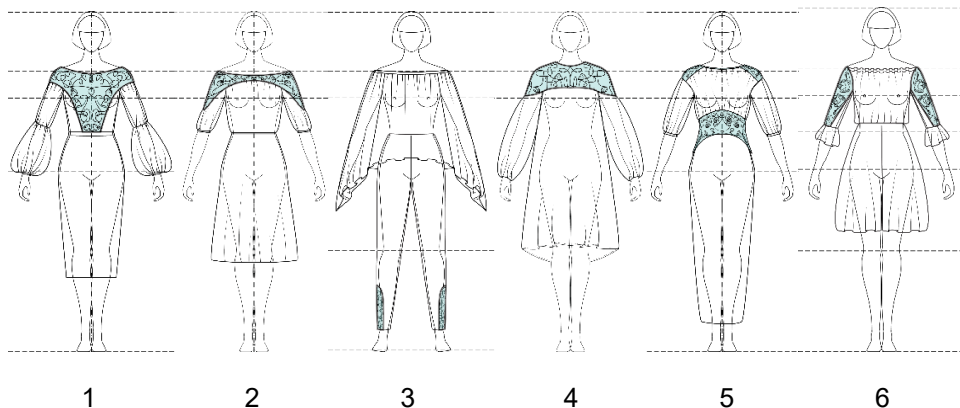
*Ritmicitatea* colecției este evidentă, în special, datorită decorului (module identice, amplasate unul față de altul cu mici pauze). Ritmul asigură senzația mișcării, și în același timp în este exponentul ordinii în imaginea colecție.

*Decorul* are rolul de a focusa atenția, de a oferi un impuls, de a crește curiozitatea spectatorilor și de a contribui la crearea atmosferei pentru vizualizarea și perceperea acestor elemente. În colecție elemente decorative (dantela realizată în tehnica - laseta românească), posedă un conținut profund, precum exprimă ideea colecției – valorificarea modalităților originale vechi de creare a structurilor ajurate cu un caracter inedit și de lux.



**Figura 4:** Modele de lasetă create pentru soluționarea decorativă a colecției de modele (aspectele din față și spate).

Modelele de lasetă elaborate posedă expresivitate compozițională ca elemente separate și se integrează armonios în cadrul colecției de modele. Motivele fitomorfe determină caracterul plastic cald al liniilor ce constituie fiecare compoziție stilizată, iar expresivitatea volumetrică a dantelei se datorează variațiilor grosimii acestor linii (șiret croșetat și firele de ață care unesc în diverse modalități acest șiret).



**Figura 5:** Amplasarea decorului în colecție, partea din față.

Colecția elucidează tendința de a purta îmbrăcăminte care este bazată pe expresivitatea plastică atât a decorului cât și a țesăturilor utilizate. Ca noutate pentru colecția respectivă servește designul unic și caracterul plastic original al modelelor vestimentare. Abordarea modernă a decorului este un punct forte pentru colecția de modele, deoarece aceasta este interpretată inovativ. Aspectul decorativ oferă o imagine vizuală și originală, decorul fiind în armonie atât cu forma produselor, cât și în ansamblu cu plastica suprafeței acestora, redată prin materiale fine, semi-

transparente, ceea ce oferă eleganță și rafinament colecției propuse. Elementele elaborate din lasetă sunt destul de mari, complexe și expresive oferind colecției o imagine enigmatică și interesantă.



**Figura 6:** Colecția de modele realizată

#### 4. CONCLUZII

Forma generală a costumului este o interpretare a formei actuale, iar decorul, realizat prin intermediul tehnicii manuale de creare structurilor ajurate – *lasetă românească*, constituie obiectul valorificării, comportând expresii plastic - decorative inedite. Valoarea aplicativă a studiului efectuat este exprimată în colecția de modele în conformitate cu obiectivele propuse aducând sugestia de întruchipare a imaginii femeii moderne cu caracter autohton.

Proiectul realizat reprezintă o transpunere a ideilor creative în urma studiului teoretico-practic a tehnicii autencice textile, care este o parte a istoriei, o parte a valorilor materiale culturale ale neamului nostru.

#### 5. BIBLIOGRAFIE

- [1] Gilian, Dye și Adrienne, Thunder: *Bobbin Lace*, Name of Book, Search Press, 2001
- [2] Fuhrmann, Brigita: *Bobbin Lace: An Illustrated Guide to Traditional and Contemporary Techniques*, 1976
- [3] Daghi, Ion: *Compoziția decorativă frontală*, Prim, Chișinău 2010.
- [4] Lăzărescu, Liviu: *Culoarea în artă*, POLIROM, Iași 2009.
- [5] Tomida, Ecaterina: *Dantele din puncte și lasetă*, Iași, 2002.